

ТЕМА 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

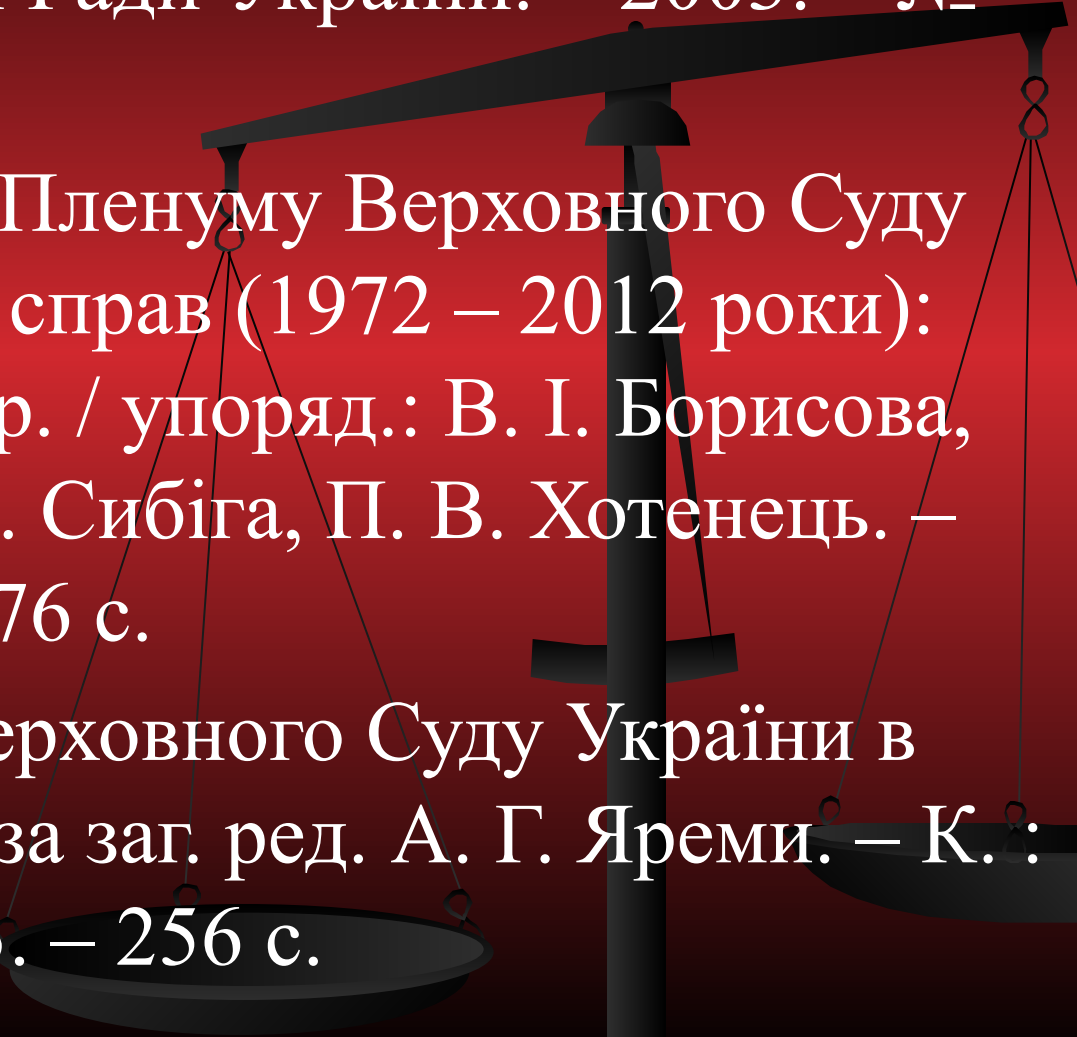

ПЛАН

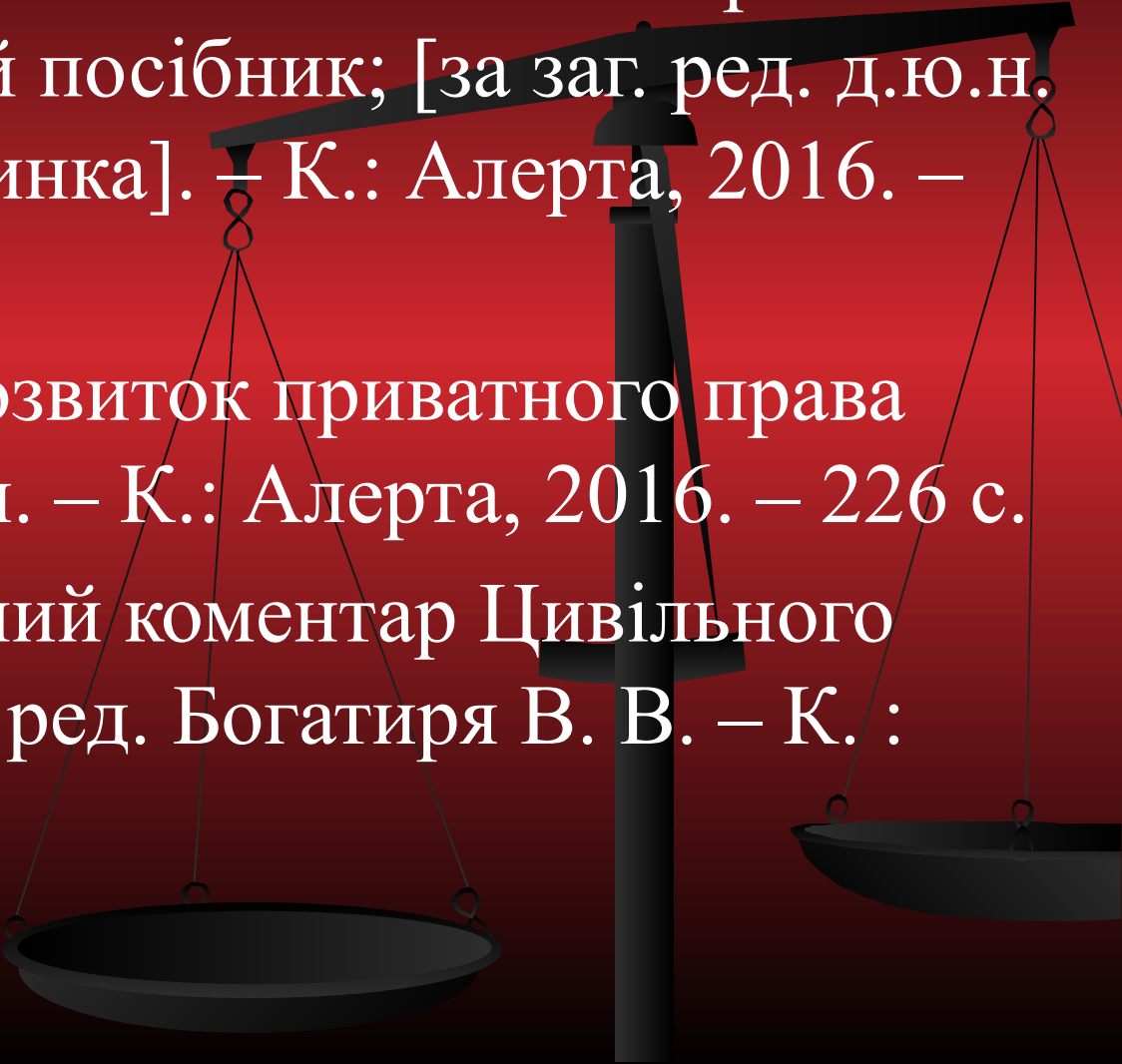
1. Поняття цивільного права як галузі приватного права.
2. Предмет та метод цивільного права. Відмежування цивільного права від суміжних галузей права.
3. Принципи та функції цивільного права.
4. Система цивільного права. Цивільне законодавство.

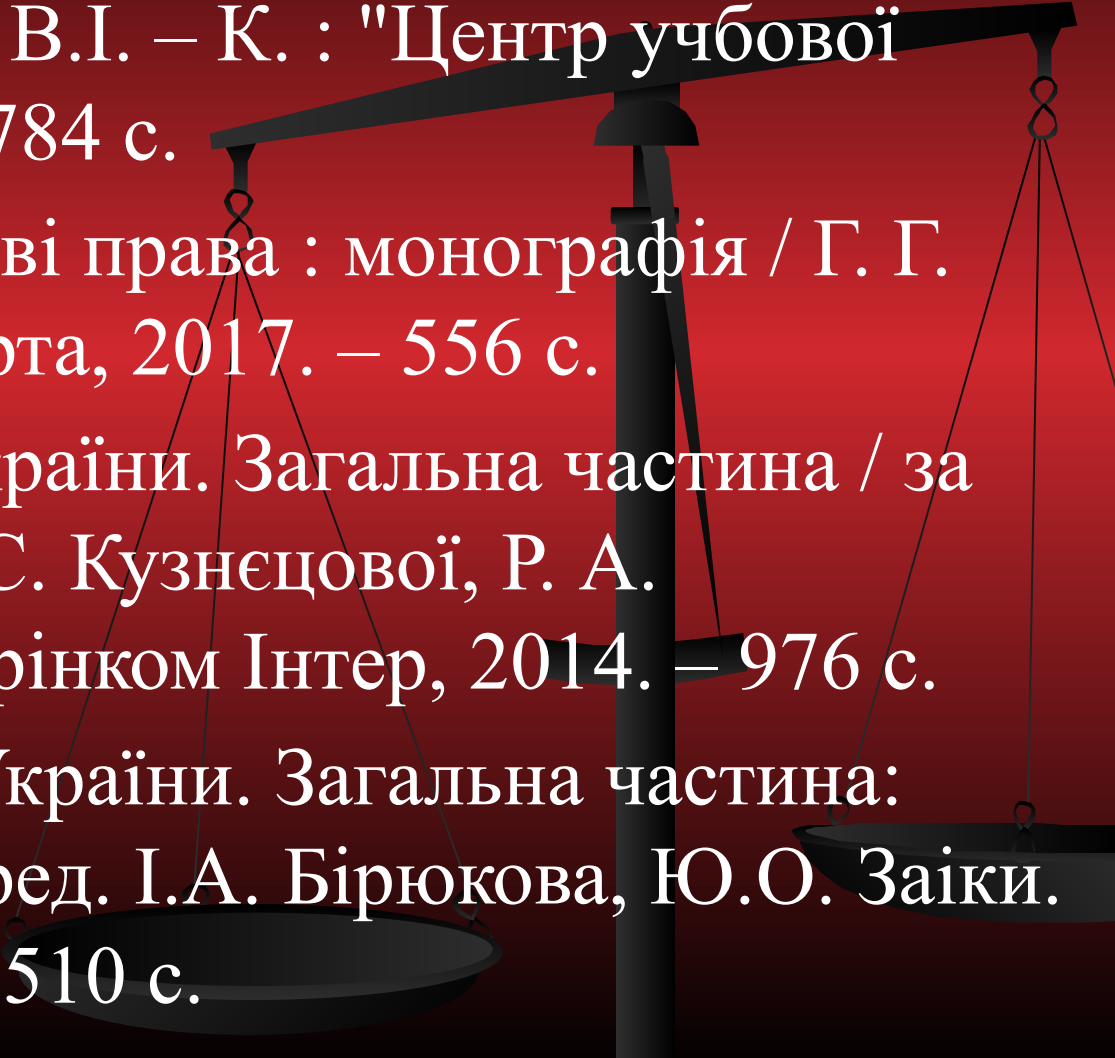
ЛІТЕРАТУРА ТА НПА:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
 2. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України з цивільних справ (1972 – 2012 роки): станом на 1.11.2012 р. / упоряд.: В. І. Борисова, І. П. Жигалкін, О. М. Сибіга, П. В. Хотенець. – Х. : Право, 2012. – 376 с.
 3. Судові рішення Верховного Суду України в цивільних справах / за заг. ред. А. Г. Яреми. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 256 с.
-

ЛІТЕРАТУРА ТА НПА:

4. Актуальні питання прикладної цивілістики: сімейне, трудове, земельне та житлове право. Науково-практичний посібник; [за заг. ред. д.ю.н. професора М.М. Ясинка]. – К.: Алерта, 2016. – 450 с.
5. Майданик Р. А. Розвиток приватного права України: монографія. – К.: Алерта, 2016. – 226 с.
6. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. Богатиря В. В. – К.: ЦУЛ, 2015. – 1144 с.
-

ЛІТЕРАТУРА ТА НПА:

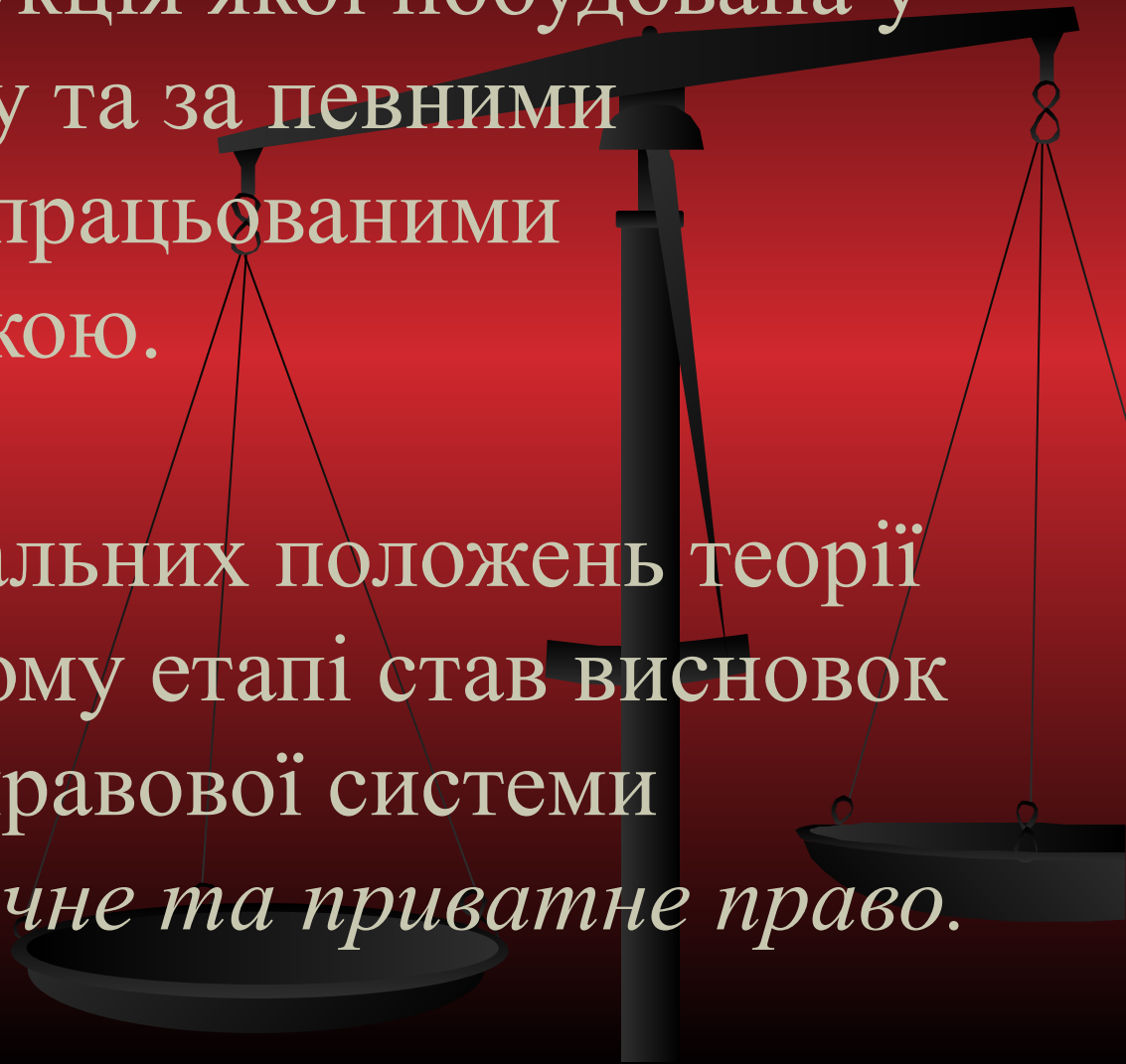
-
7. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України [текст] Станом на 20 січня 2016 р. / За заг. ред. Бобрика В.І. – К. : "Центр учбової літератури", 2016. – 784 с.
8. Харченко Г.Г. Речові права : монографія / Г. Г. Харченко. – К. : Алерта, 2017. – 556 с.
9. Цивільне право України. Загальна частина / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 976 с.
10. Цивільне право України. Загальна частина: [підручник] / За заг. ред. І.А. Бірюкова, Ю.О. Заїки. – К.: Алерта, 2014. – 510 с.

1. ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК ГАЛУЗІ ПРИВАТНОГО ПРАВА

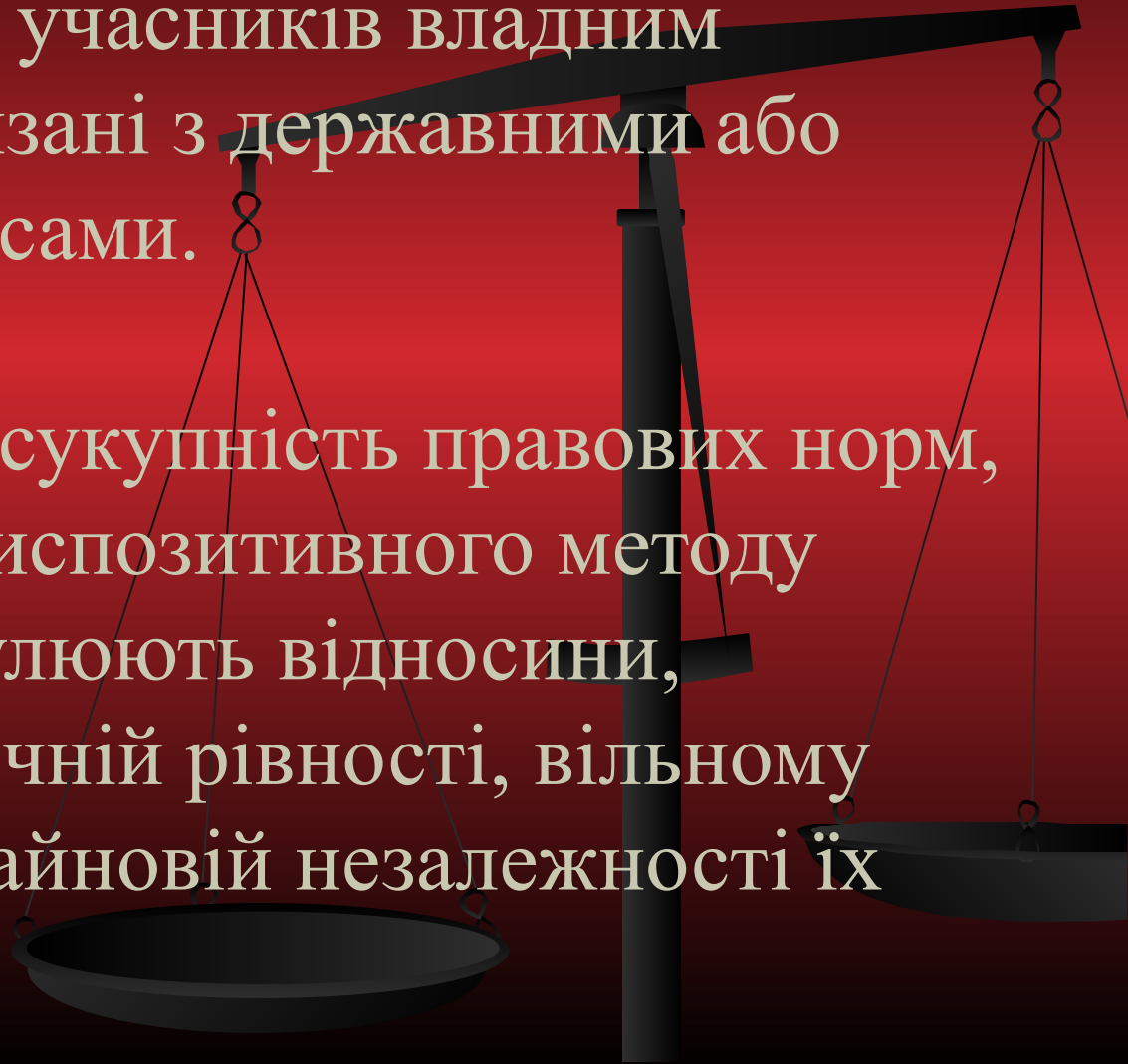
Всі існуючі в державі правові норми в цілому утворюють відповідну правову систему, конструкція якої побудована у певному порядку та за певними принципами, напрацьованими юридичною наукою.

Одним з визначальних положень теорії права на сучасному етапі став висновок про поділ усієї правової системи України на *публічне та приватне право*.

Публічне право – це сукупність правових норм, які регулюють відносини, що побудовані на засадах влади та підпорядкування їх учасників владним інституціям, і пов'язані з державними або суспільними інтересами.

Приватне право – сукупність правових норм, які за допомогою диспозитивного методу забезпечують і регулюють відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні та майновій незалежності їх учасників.

ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА МОЖНА РОЗГЛЯДАТИ В ТРЬОХ ЗНАЧЕННЯХ:

ЯК НАУКУ

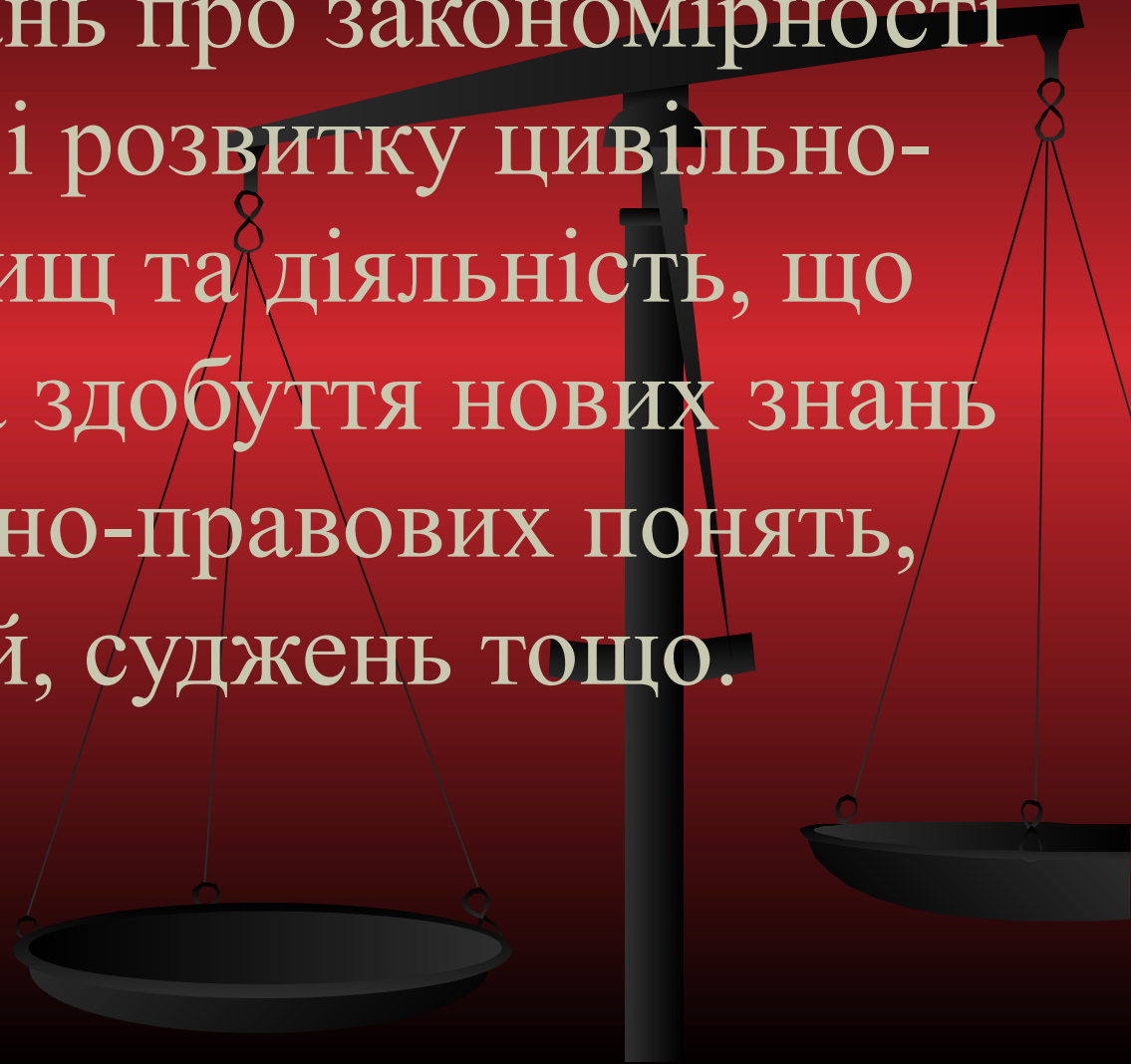
ЯК НАВЧАЛЬНУ
ДИСЦИПЛІНУ

ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА

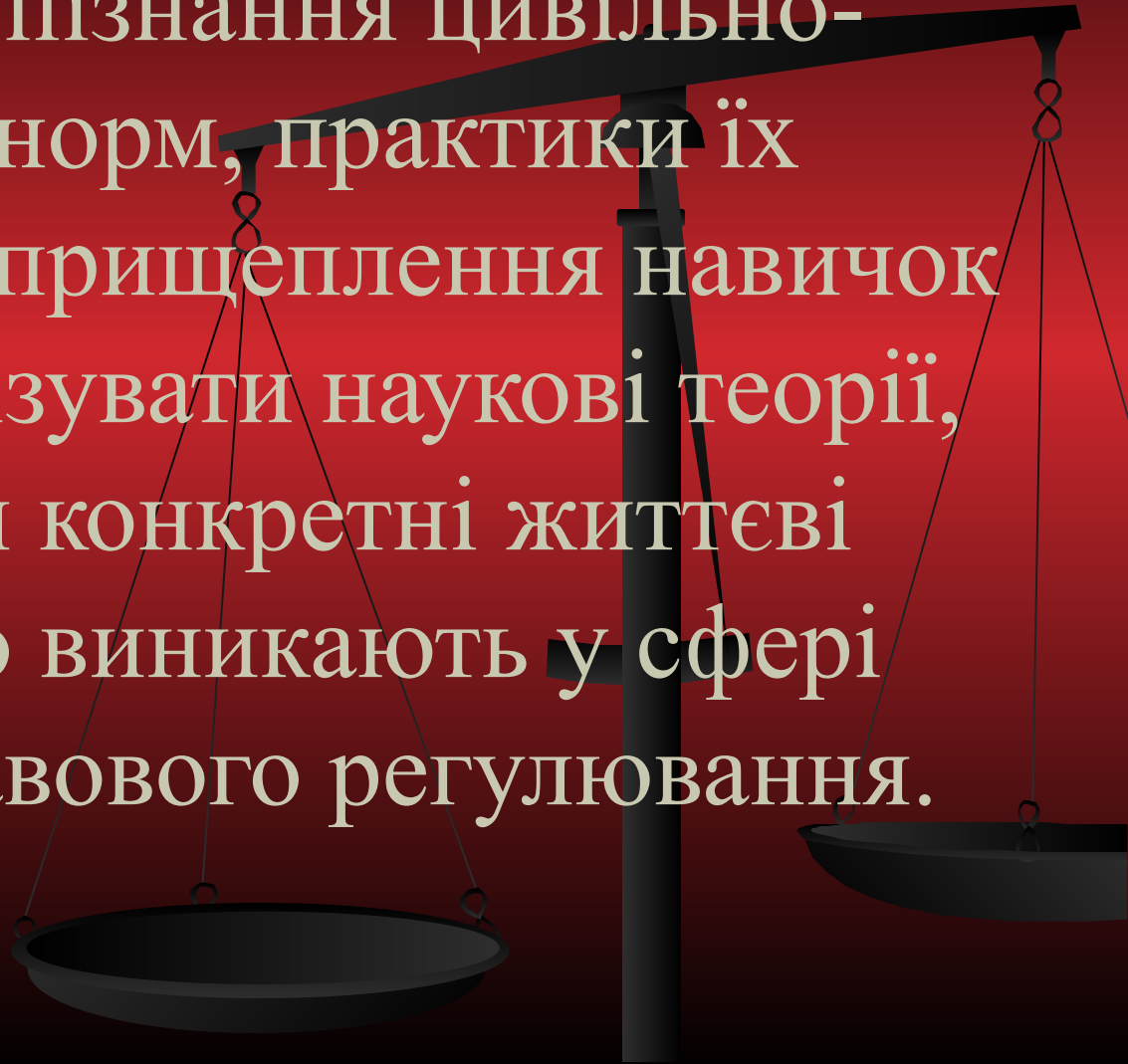
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ЯК НАУКА –

це система знань про закономірності становлення і розвитку цивільно-правових явищ та діяльність, що спрямована на здобуття нових знань щодо цивільно-правових понять, категорій, суджень тощо.

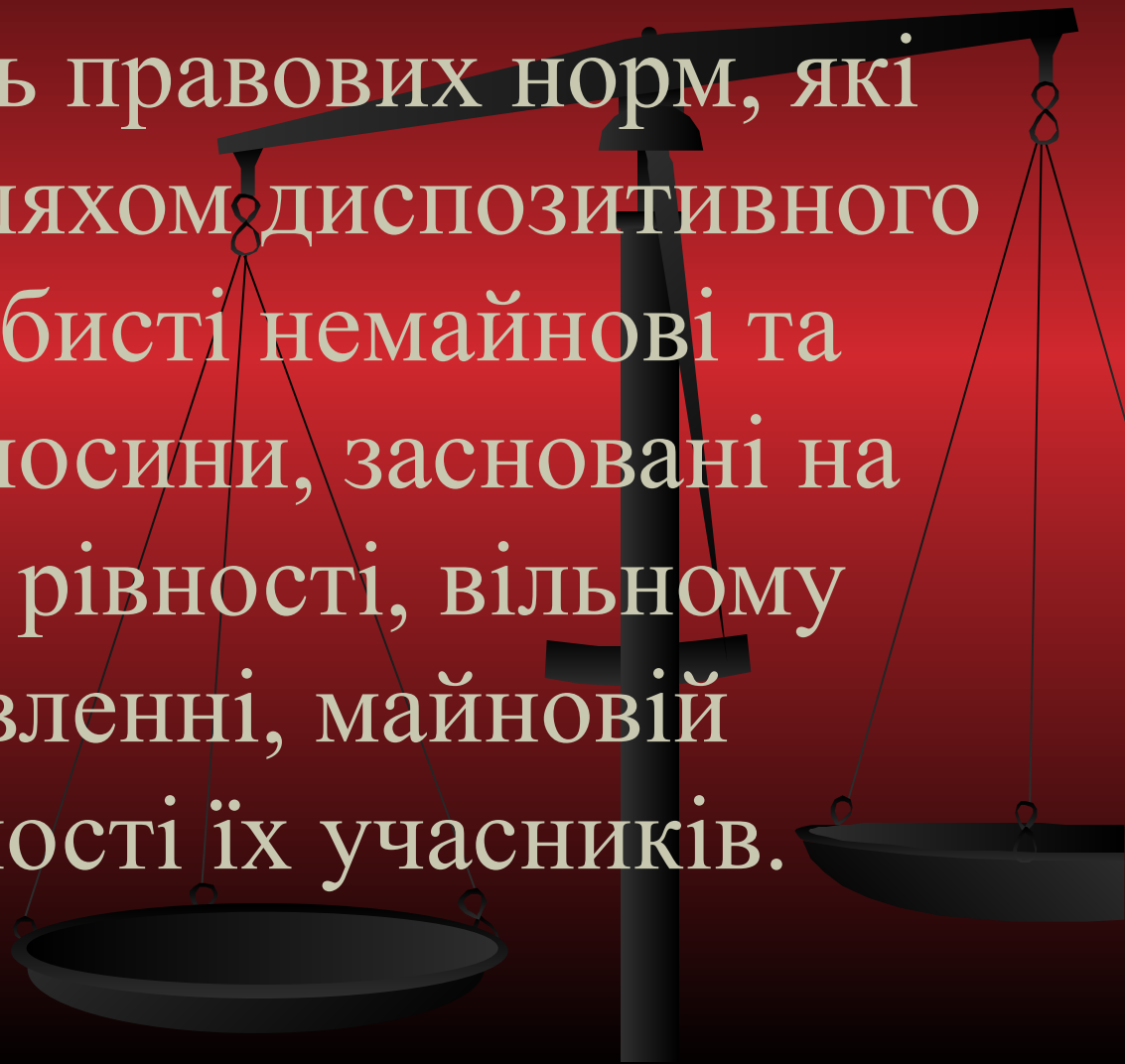
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

передбачає пізнання цивільно-
правових норм, практики їх
застосування, прищеплення навичок
і вміння аналізувати наукові теорії,
вирішувати конкретні життєві
ситуації, що виникають у сфері
цивільно-правового регулювання.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА –

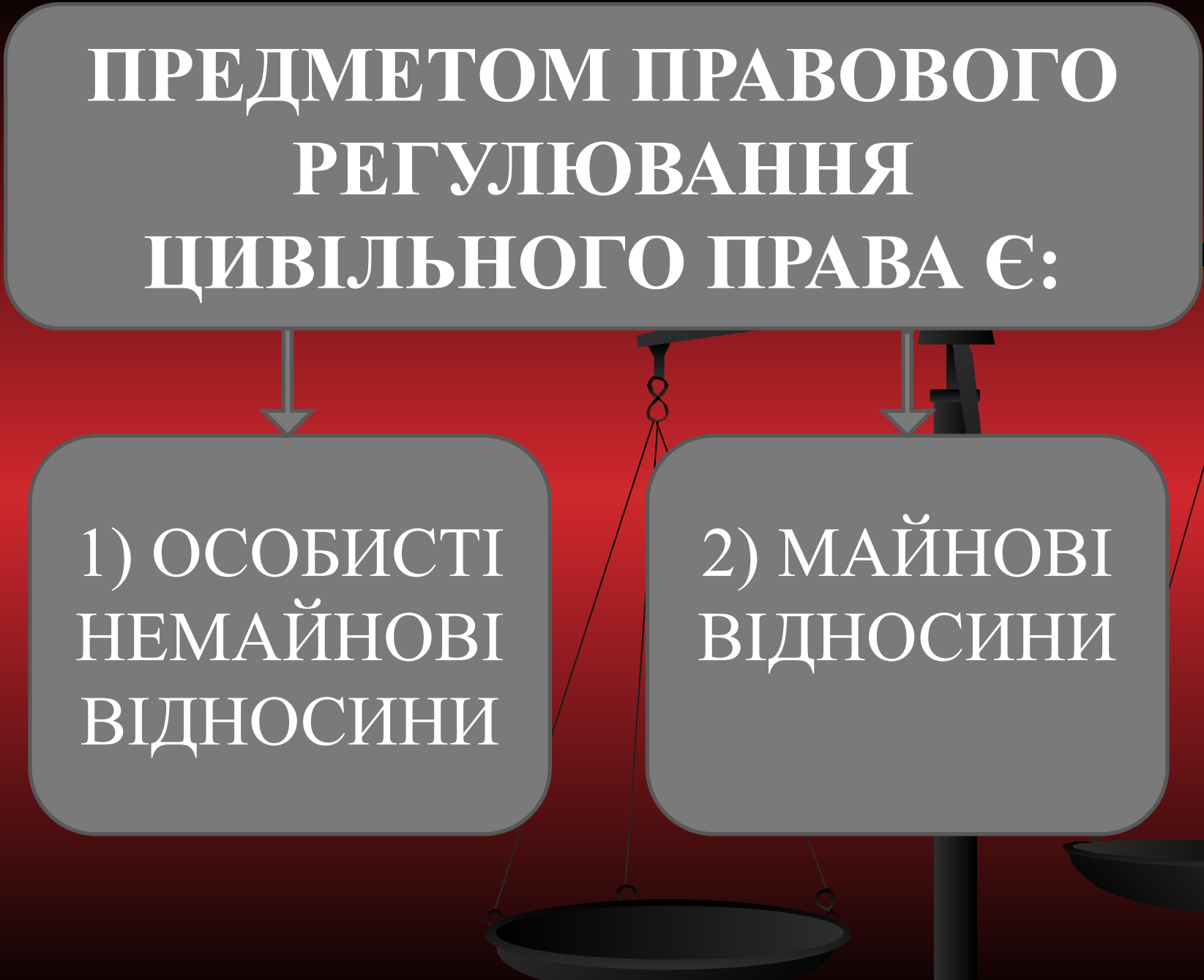
це сукупність правових норм, які регулюють шляхом диспозитивного методу особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.

**2. ПРЕДМЕТ ТА МЕТОД
ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА.
ВІДМЕЖУВАННЯ
ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ВІД
СУМІЖНИХ ГАЛУЗЕЙ ПРАВА**

ПРЕДМЕТОМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА Є:

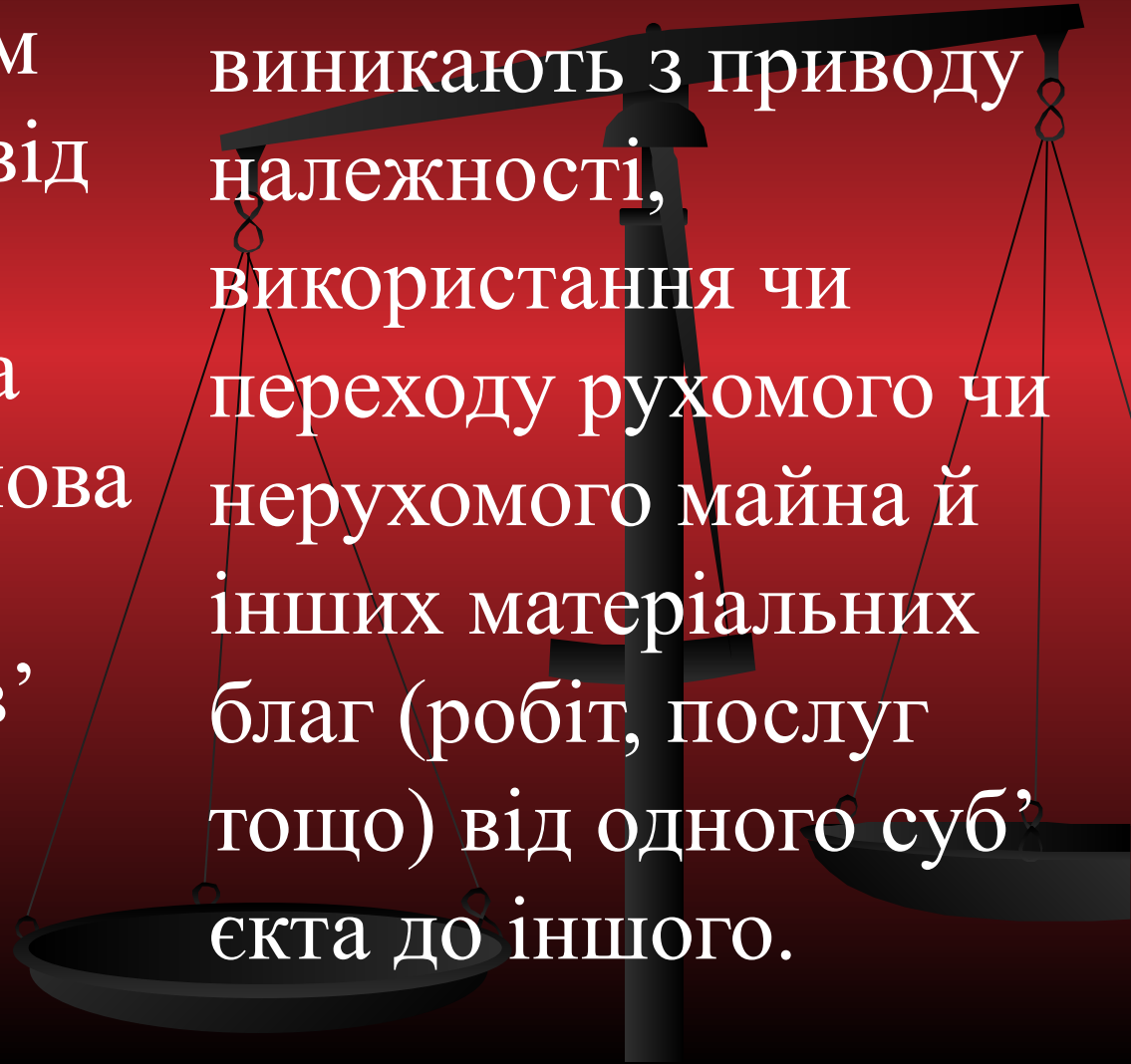

1) ОСОБИСТІ
НЕМАЙНОВІ
ВІДНОСИНИ

2) МАЙНОВІ
ВІДНОСИНИ

**ОСОБИСТІ
НЕМАЙНОВІ
ВІДНОСИНИ** –
відносини, об'єктом
яких є невіддільні від
особистості
нематеріальні блага
(честь, гідність, ділова
репутація), а також
особисті права, пов'
язані з майновими.

**МАЙНОВІ
ВІДНОСИНИ** –
відносини, що
виникають з приводу
належності,
використання чи
переходу рухомого чи
нерухомого майна й
інших матеріальних
благ (робіт, послуг
тощо) від одного суб'
єкта до іншого.

ЦИВІЛЬНІ ВІДНОСИНИ, ХАРАКТЕРИЗУЮТЬСЯ ТАКИМИ ОЗНАКАМИ:

1) особливий суб'єктний склад

2) особливий характер зв'язку між суб'єктами

3) учасники відносин виступають як носії
цивільних прав та обов'язків

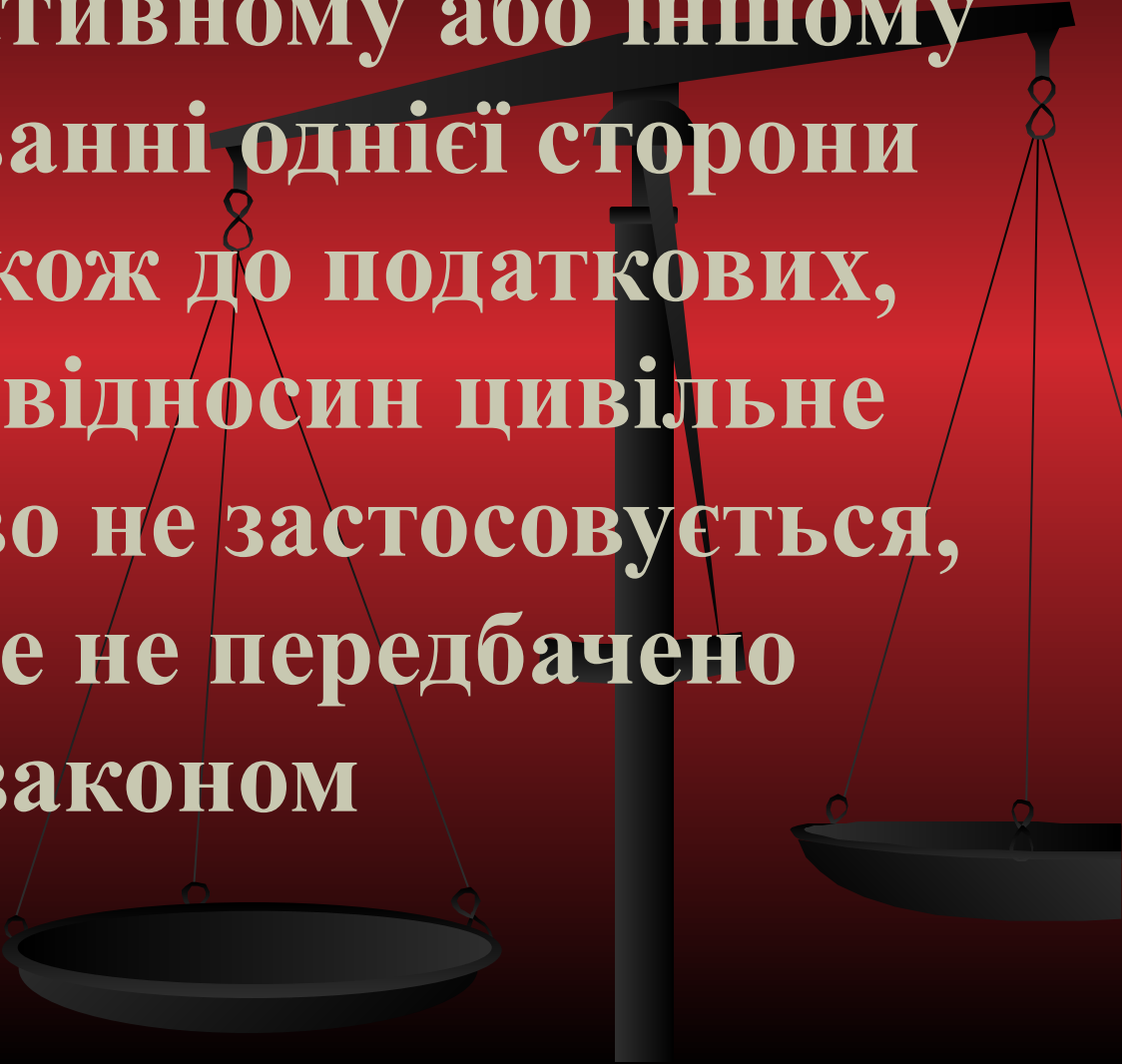
4) особливий характер захисту суб'єктивних прав і
спонукання до виконання суб'єктивних обов'язків

5) особливі підстави виникнення, зміни та
припинення цивільних правовідносин

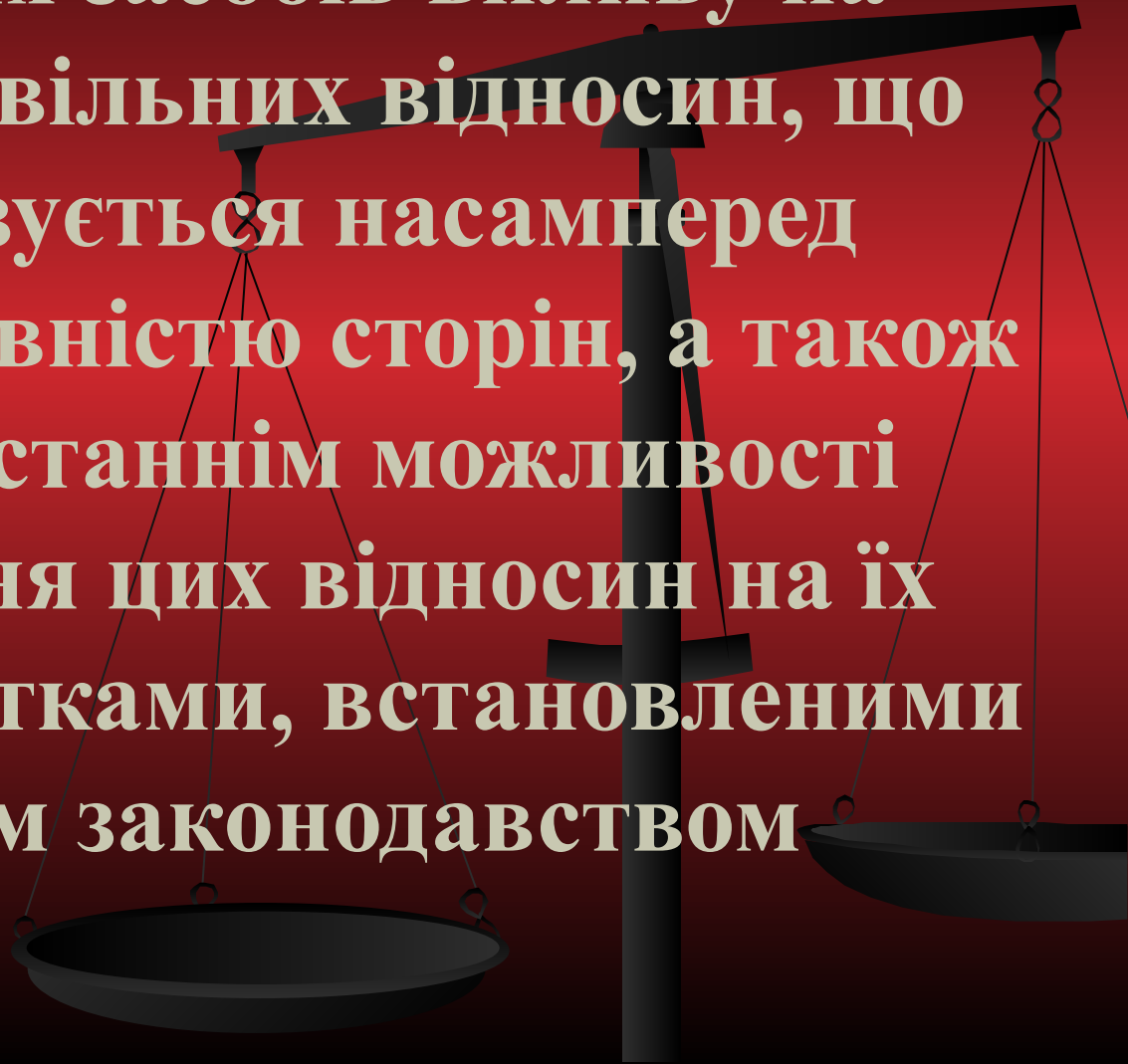
Характерні ознаки особистих немайнових прав:

- вони є складовою змісту цивільної правоздатності фізичної та юридичної особи
- ці права мають особливість виникнення та припинення
- вони безпосередньо пов'язані з особистістю фізичної особи
- дані права позбавлені матеріального характеру

**Ч. 2 СТ. 1 ЦКУ ВСТАНОВЛЮЄ:
до майнових відносин, заснованих
на адміністративному або іншому
підпорядкуванні однієї сторони
другій, а також до податкових,
бюджетних відносин цивільне
законодавство не застосовується,
якщо інше не передбачено
законом**

**МЕТОД ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ – це сукупність
специфічних засобів впливу на
учасників цивільних відносин, що
характеризується насамперед
юридичною рівністю сторін, а також
наданням останнім можливості
врегулювання цих відносин на їх
розсуд за винятками, встановленими
цивільним законодавством**

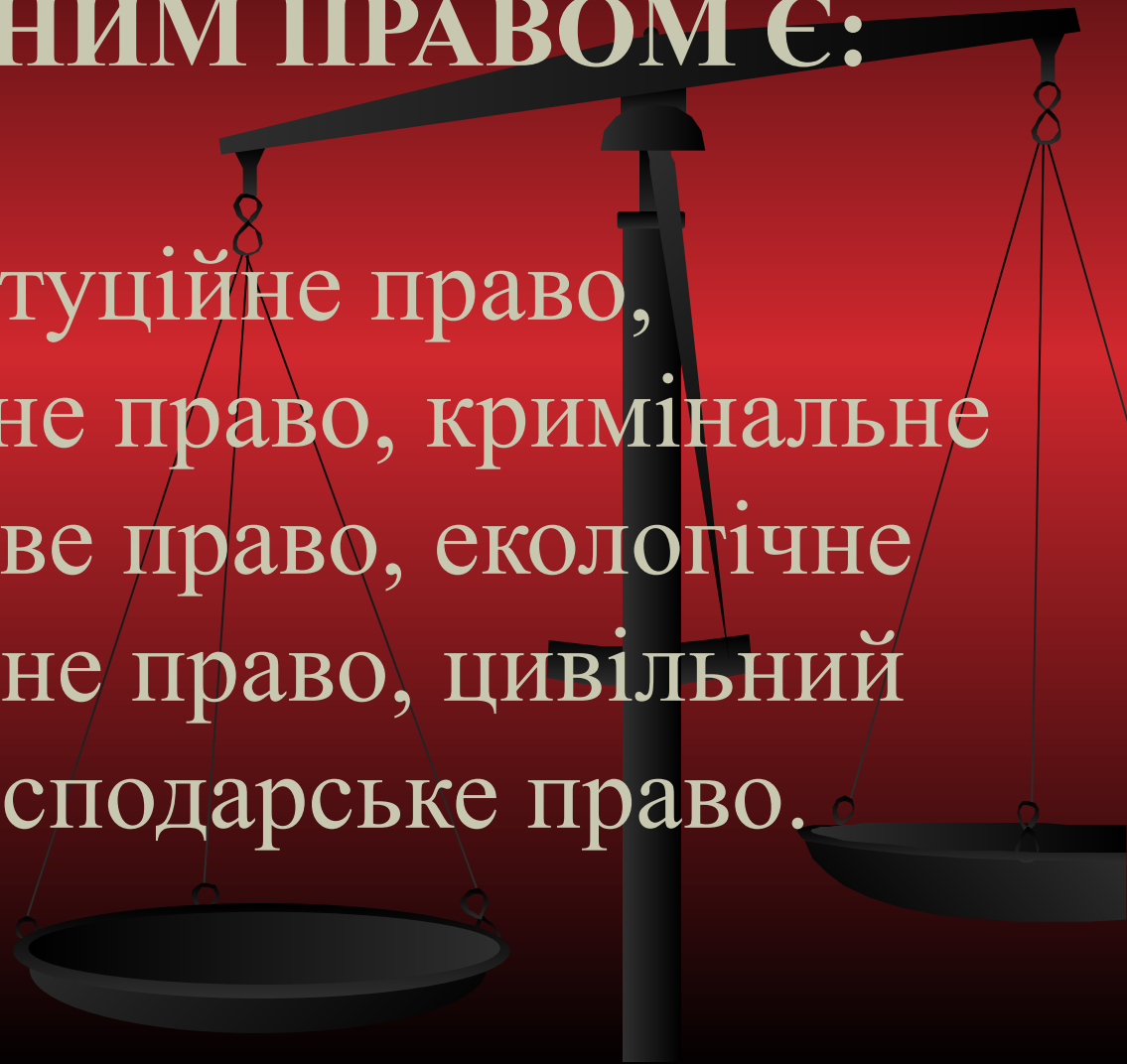

ХАРАКТЕРНІ РИСИ МЕТОДУ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ:

- юридична рівність сторін**
- автономія волі сторін і диспозитивність**
- особливий спосіб вирішення спорів між учасниками цивільних правовідносин**
- наявність майнової відповідальності сторін**

ОСНОВНИМИ ГАЛУЗЯМИ ПРАВА, ЯКІ ПЕРЕТИНАЮТЬСЯ З ЦИВІЛЬНИМ ПРАВОМ Є:

конституційне право,
адміністративне право, кримінальне
право, трудове право, екологічне
право, сімейне право, цивільний
процес, господарське право.

3. ПРИНЦИПИ ТА ФУНКЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ПІД ПРИНЦИПАМИ
цивільного права розуміють
основні засади, в яких втілені
корінні, найхарактерніші риси
цивільного права.**

ПРИНЦИПАМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА Є:

1) неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини

2) неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією України та законом

3) свобода договору

4) свобода підприємницької діяльності, що не заборонена законом

5) судовий захист права та інтересу

6) справедливість, добросовісність, розумність

**ФУНКЦІЇ
ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА –
це головні напрями його
впливу на цивільні відносини з
метою їх підпорядкування.**

Розрізняють такі функції:

1) регулятивну

2) охоронну

*3) попереджувально-
виховну*

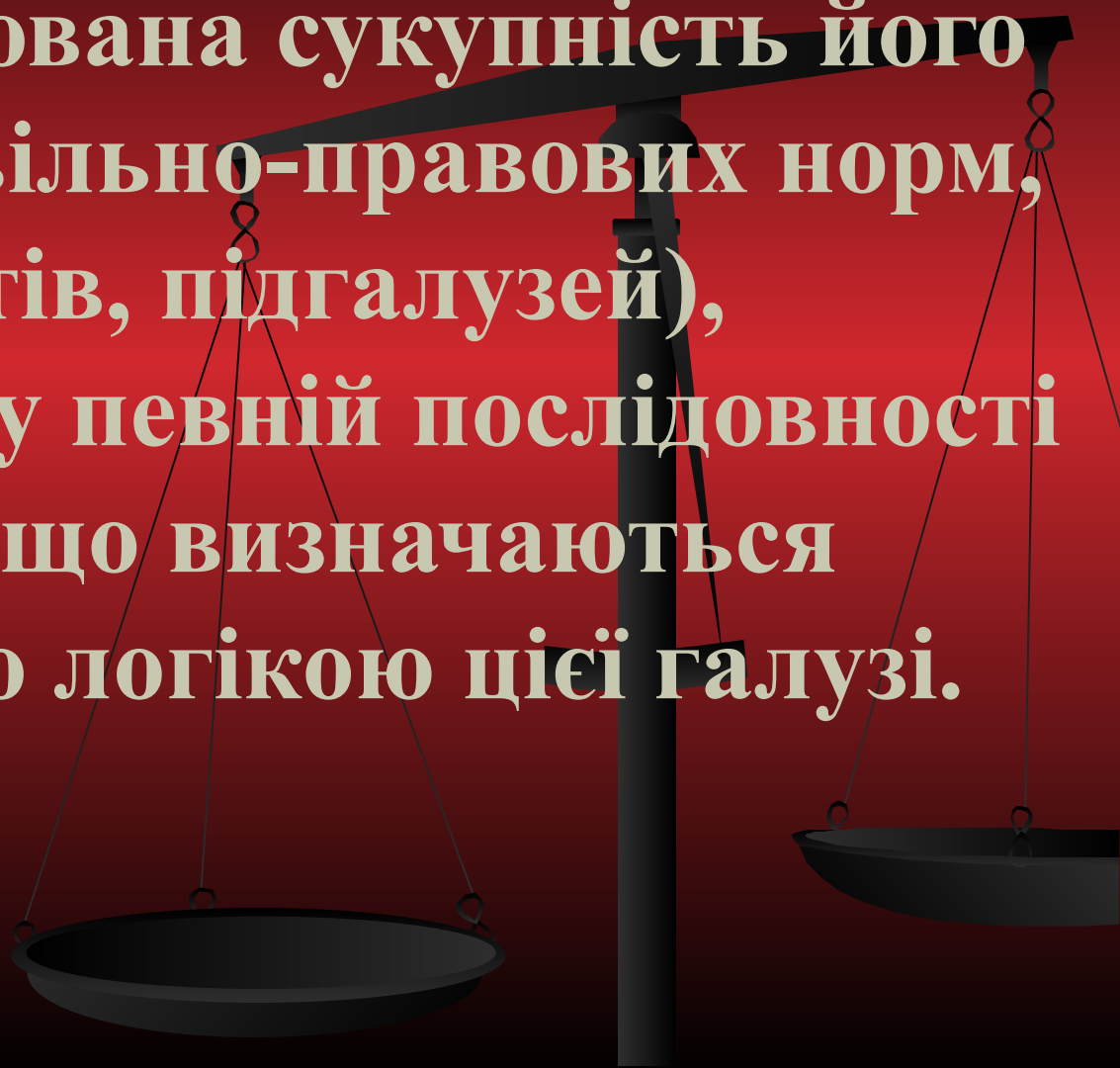
*4) попереджувально-
стимулюючу*

5) компенсаційну

4. СИСТЕМА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА. ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

**СИСТЕМА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА –
це систематизована сукупність його
елементів (цивільно-правових норм,
інститутів, підгалузей),
розташованих у певній послідовності
й ієрархії, що визначаються
внутрішньою логікою цієї галузі.**

Система цивільного права складається із:

- 1) загальної
- 2) особливої

частини

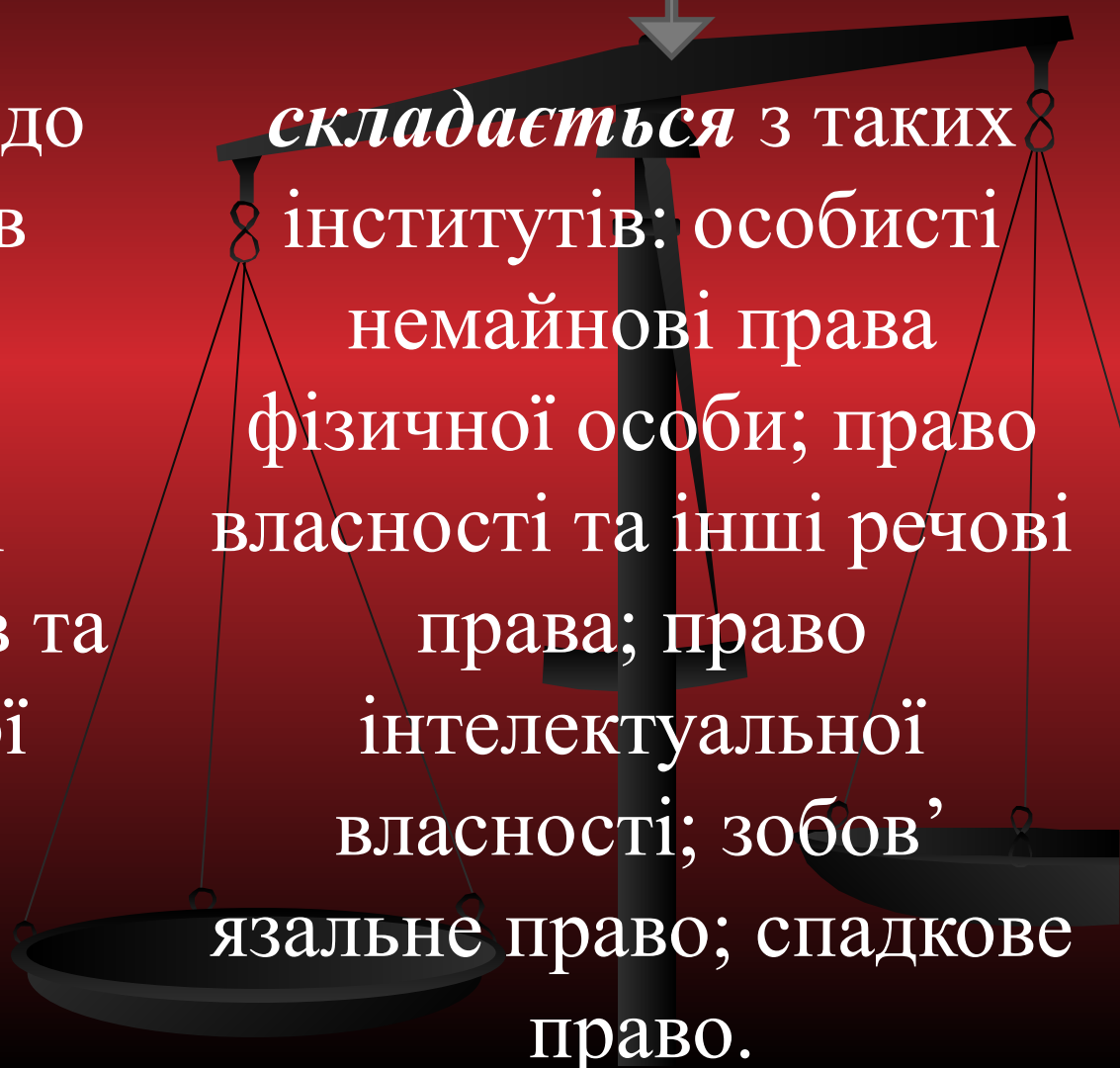

включає норми щодо суб'єктів, об'єктів цивільних прав, правочинів, представництва і довіреності, строків та термінів, позовної давності.

частини

складається з таких інститутів: особисті немайнові права фізичної особи; право власності та інші речові права; право інтелектуальної власності; зобов'язальне право; спадкове право.

**ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО –
це сукупність нормативно-
правових актів, в яких містяться
норми цивільного права.**

ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО МОЖЕ ІСНУВАТИ В ТАКИХ ФОРМАХ:

акти цивільного законодавства

договори суб'єктів цивільного права

звичаї

міжнародні договори

КЛАСИФІКАЦІЯ НОРМАТИВНИХ АКТІВ:

1. ЗА ЮРИДИЧНОЮ СИЛОЮ

закони

підзаконні нормативні акти

нормативні акти СРСР та УРСР

норми міжнародного права і
міжнародні договори

КЛАСИФІКАЦІЯ НОРМАТИВНИХ АКТІВ:

2. ЗА СФЕРОЮ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

транспортне

страхове

торговельне

будівельне

орендне

законодавство про
інтелектуальну власність

